

for, at de faae det, og desuden ere de yderligere uheldigt stillede derved, at jo ældre de blive, desto længere bliver tidt deres Route, iftedetfor at den skulde blive kortere; thi bliver den kortere, bliver deres Løn formindsket. Det er en Selvfølge, at efterhaanden som de blive ældre, blive de netop mindre skikede til at udføre den Gjerning, de have. Jeg kan derfor ikke Andet end paany henlede den meget ærede Ministere's Opmærksomhed paa denne Sag. — Det ærede Medlem, der jidst talte, det ærede Medlem for Ringkjøbing Amts 2den Valgkreds (Naberg), udtalte sig udførligt om Hedernes Beplantning. Jeg skal gjøre et Par yderligere Bemærkninger dertil, idet jeg isørigt i Udskilligt kan henholde mig til ham. Under Hedeselskabets Tilsyn staa nu ikke mindre end 188 Plantager med henved 22,000 Tønder Land foruden det Areal, som Hedeselskabet selv eier. Man vil saaledes se, at det er en meget stor Virksomhed, hvad vi ogsaa vide, Selskabet har udfoldet, og den Ros skal Selskabet under alle Omstændigheder have, at man er bleven opmærksom paa, at det kan naas, at de jydskede Heder tilplantes, at det kan blive til Noget. Jeg vil forøvrigt sige angaaende selve denne Sag, at der jo endnu er, hvad jeg ogsaa tror, at det ærede Medlem (Naberg) berørte, henved 100 Kvadratomile Hede eller saa omtrent, saa at der er en stor Opgave for Staten at tage fat paa. Et saa lille Land paa saa saa Kvadratomile som vort har ikke Raad til at lade 100 Kvadratomile ligge ubenyttede hen. Man behøver sikkert ikke at frygte for, at vi skulle faae for megen Skov, saa vi ikke skulle faae Brug for Produktet; det tror jeg ikke, der er nogen Fare for, og jeg tror heller ikke, Nogen har den Frygt. Et saa lille Folk som vort har ingenlunde Raad til at lade 100 Kvadratomile ligge ubenyttede hen, naar det er givet, at de kunne benyttes og faae en endogsaa meget god Anvendelse. Jeg vil derfor sige, at jeg vil være tilbøielig til at gaa meget videre. Dermed vil jeg dog ikke have udtalt, at det at støtte Hedeselskabet skal være den eneste Veie til at fremme Hedernes og Klitternes Tilplantning, skjøndt der er jeg ogsaa villig til at gaa noget videre under visse Forudsætninger. Men det forekommer mig, at Staten, der

kunde have vundet adskillig Erfaring baade fra de tidligere Plantninger i Aarhundredets Begyndelse og tillige ved, hvad der nu er foretaget af Hedeselskabet, burde gaa meget raskere frem ved at kjøbe Heder til Tilplantning, end det sker. Om vi spenderede et Par Hundrede Tusinde Kroner paa en saadan Hedeplantning hvert Aar ved, at Staten ligefrem kjøbte og tilkultiverede Heder, havde egentlig ikke Noget at betyde for Statskassen. Derved vilde efter min Opfattelse en hel Mængde Arbeidere faae god Anvendelse for deres Arbeidskraft og Tid. Jeg tror, det vilde være adskilligt sundere for Arbejderne at drage dem over til den jydskede Hede end at søge at drage dem til de større Kjøbstæder og Fabrikbyer. Dermed skal jeg selvfølgelig ikke udtale mig imod Industriens eller Fabrikvæsenets Udvikling, naar det gaar sin naturlige Gang, men, set fra Statens Side, tror jeg vistnok, at det er en meget sundere Sydselskættelse for vore Arbeidere, den, de faae ved at tilplante de jydskede Heder, for ikke at tale om, at i Fremtiden ville Hederne faae en produktiv og fortsat Anvendelse for vore Arbeidskræfter. Jeg kan derfor ikke Andet end mene, at det vil være rigtigt, at man gaar noget raskere frem med Tilplantningen. Der kan saa meget mere være Grund til netop at minde om det i disse Aaringer, da der er saa stor Udvandring til en fremmed Verdensdel. Det er ikke min Mening, at man skal lægge kunstige Hindringer i veien for den, men man maa gjøre Alt for at udbytte vore egne Kræfter og egne Kilder, for at give de Mennesker, der overhovedet ville arbejde, en nogenlunde anstændig Tilværelse herhjemme, og ligesom jeg før udtalte, at det vilde være nok saa sundt at faae dem til denne Virksomhed end ialtsald ved Kunst at drage dem ind til industriel Virksomhed, saaledes vil jeg bemærke, at naar man har hørt anført, at det var nyttigt at bygge Befæstninger af Hensyn til at skaffe Folk Arbeide, tror jeg, det vilde være nok saa nyttigt — dersom det skulde være det Hensyn, som skulde være det overveiende —, at man gav Arbeidskræfterne den af mig omtalte Anvendelse. Ja, man har jo ogsaa hørt anføre i disse Dage som en af Grundene til at bygge Banegaarde her i Kjøbenhavn, at man derved skaffede Folk Arbeide; dertil vil jeg dog bemærke, at jeg tror ikke just, at det er den fjerdeste Anvis-